

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji 26. januar - 8. februar 2024. godine

Sloboda izražavanja

Šapić odbija da odgovara na novinarska pitanja

Predsednik privremenog organa Beograda Aleksandar Šapić izjavio je da je prekinuo svaku komunikaciju sa televizijom N1 i odbija da odgovara na pitanja novinara/ki ove televizije. Predstavnicima brojnih domaćih i međunarodnih novinarskih udruženja podsetili su da je dužnost javnih funkcionera/ki da odgovaraju na sva novinarska pitanja i da je ovakva odluka Aleksandra Šapića u suprotnosti sa Zakonom o javnom informisanju i medijima. Ova izjava gradonačelnika došla je dan nakon što je predsednik države agresivno odgovarao na pitanja novinarki N1. Odnos državnih funkcionera/ki prema kritički nastrojenim medijima pokazatelj je zabrinjavajućeg stanja u kome se sloboda izražavanja u Srbiji nalazi.

Hajka na In Mediju

Portal In Medija iz Indije našao se na meti napada nakon pisanja o neprikladnom poklonu koji je opština delila deci. Preko zvanične opštinske Facebook platforme vređani su novinari/ke ovog medija, a čak su se i pojedini roditelji uključili u vršenju pritiska na zaposlene ovog portala. Predsednik opštine Indija optužio je portal da vodi “političke pobune preko dece”, a pritiscima su izloženi i svi sagovornici/e portala na ovu temu. Lokalni mediji suočeni su sa brojnim izazovima u svom radu, a svaka vrsta pritiska ima za cilj sprečavanje profesionalnog izveštavanja u interesu javnosti čime se najdirektnije guše sloboda govora i pravo građana/ki na pravovremeno i tačno informisanje.

Ekipe N1 sprečene da prisustvuju sednici

Odlukom sekretarke opštine Knić, medijima, od kojih je samo N1 bio prisutan u sali u tom trenutku, je zabranjeno prisustvo konstitutivnoj sednici Skupštine opštine. Ovakva praksa se već par puta ponovila nakon izbora u više jedinica lokalne samouprave što predstavlja opasan trend čijim širenjem se ugrožava informisanje građana/ki o aktivnostima organa javne vlasti.

Uslovna kazna zbog napada na novinara

Osnovni sud u Nišu osudio je Nikolu Panića na uslovnu kaznu zatvora zbog napada na novinara Srđana Nonića u januaru prošle godine. Panić, koji je zaposlen u gradskoj upravi, napao je novinara koji ga je snimao kako u radno vreme boravi u kazinu. Panić je tom prilikom jurio Nonića i pretio da će mu “polomiti ruke i noge”. Očekuje se da i drugostepena presuda potvrdi odluku protiv nasilnika koji je fizičkim napadom ugrozio život i bezbednost novinara, a time je pokazao i sa kakvim se sve izazovima novinari na lokalno suočavaju.

Novinarke KRIK-a oslobođene po tužbi

Novinarke KRIK-a Dragana Pećo i Vesna Radojević oslobođene su po tužbi Nikole Petrovića, bivšeg direktora “Elektromreže Srbije” i kuma predsednika države. Petrović je tužio novinarke zbog navodnog objavljivanja ličnih podataka u sklopu istraživanja KRIK-a o njegovoj ofšor firmi i tajnim poslovima. Sudija Osnovnog suda u Beogradu u izricanju presude je istakao da je sud utvrdio da objavljeni podaci nisu lični i time su novinarke oslobođene tužbi. Ovo nije prva tužba Nikole Petrovića protiv novinarke Pećo, kao ni prva tužba koju protiv KRIK-a podnose osobe bliske vladajućem režimu ili osobe koje su njegov sastavni deo. Reč je o dvocifrenom broju SLAPP tužbi koje imaju za cilj sprečavanje novinara/ki KRIK-a da svojim istraživačkim novinarstvom ukazuju javnosti na spregu kriminala i države.

Sloboda okupljanja

Policija ispitivala mlade aktiviste/kinje

Iz neformalne grupe “Sviće” saopštili su da su njihovi aktivisti/kinje pozivani na informativne razgovore u policiju, dan nakon performansa kada su ispred više gradskih i opštinskih uprava širom Srbije ostavljali kupus. Predstavnici/e ove grupe su ovakvom akcijom želeli da ukažu na neuređenost biračkog spiska. Nije jasno kako je policija dobila podatke o učesnicima/a ove akcije, a među onima koji su privedeni našao se i aktivista koji uopšte nije učestvovao u akciji. Grupa “Sviće” nastala je u maju 2023, ali su njihove aktivnosti postale vidljive javnosti nakon izbora u decembru, posle kojih su organizovali niz blokada i akcija kako bi ukazali na izborne nepravilnosti. Postupanje policije vid je institucionalnog pritiska koje za cilj ima zastrašivanje i odvracanje mladih od daljeg učešća u političkom životu kroz ispoljavanje građanskog aktivizma.

Student u pritvoru

Dimitrije Popovski, student slikarstva, uhapšen na dan protesta ispred Skupštine grada Beograda 24. decembra, i dalje se nalazi u kućnom pritvoru. Dimitrije je jedan od dvojice studenata koji se već mesec dana nalaze u pritvoru, a tereti se za dva teška krivična dela: pokušaj rušenja ustavnog poretka i nasilničko ponašanje. Protiv drugog studenta, Dimitrija Radovanovića, podignut je optužni predlog zbog nasilničkog ponašanja. Represivan tretman institucija nad studentima šalje poruku mladima da je učešće u političkom prostoru kroz aktivizam i korišćenje osnovnog prava građana/ki na mirno okupljanje kažnjivo ukoliko nije u službi vladajuće stranke.

Proterivanje još jedne Ruskinje

Ruskoj državljanke, koja već četiri godine živi u Srbiji, naređeno je da napusti zemlju jer je BIA procenila da predstavlja “neprihvatljiv bezbednosni rizik”. Elena Kuposova smatra da je jedini razlog odluke za njeno proterivanje to što je potpisala otvoreno obraćanje pripadnika ruske dijaspore povodom rata u Ukrajini. Odlukama službi bezbednosti, naša zemlja kažnjava antiratne aktivnosti i proteruje ruske državljanke/ke koji na bilo koji način istupaju protiv ruske agresije na Ukrajinu.

Sloboda udruživanja

Targetiranje aktiviste iz Futoga

Plakati sa likom Dalibora Čalića iz Udruženja “Futoška inicijativa” oblepljeni su širom ovog mesta. Plakat, koji je lepljen pored umrlica, potpisuje grupa “Futožani 21410”, a Dalibor veruje da je ova akcija povezana sa statusom koji je objavio na Facebook-u. Par dana kasnije, Futog je oblepljen i novom turom plakata kojima se ponovo targetira ovaj aktivista. Lepljenje plakata po gradu na kojima su predstavljeni aktivisti/kinje ukazuje na postojanje svojevrsnog “lova” na sve one koji se usude da kritički razmišljaju o društveno-političkim pitanjima i u skladu sa tim deluju u javnom prostoru.

Napadnuto obezbeđenje Pride Info Centra

Nepoznat muškarac je 3. februara, nakon što je pokidao LGBTQ+ zastavu ispred Pride Info Centra, fizički nasrnuo i na radnika obezbeđenja ovog udruženja. Ovo je prvi put da je neko od zaposlenih u centru napadnut, ali nije i prvi čin vandalizma nad prostorijama udruženja koje se redovno nalazi na meti napada desničara.

Opljačkan objekat Udruženja roditelja dece sa autizmom

U toku noći 1. februara, opljačkan je objekat u izgradnji u Bačkom Gradištu, koji pripada Udruženju roditelja za decu sa autizmom "Svoj svet". Reč je o objektu koji bi trebalo da bude dnevni boravak za decu sa autizmom, a nakon ovog incidenta iz udruženja su saopštili da su blokirani u daljim radovima jer im je sve najvrednije ukradeno.

Vučić optužio NVO i medije da vode "hibridni rat" protiv Srbije

Predsednik svih građana/ki Srbije optužio je pojedine medije i nevladine organizacije da vode "hibridni rat" protiv Srbije. Vučić je rekao da su artiljerija za vođenje rata mediji, a da novac dolazi, između ostalog, i od strane nevladinih organizacija. Retorika predsednika zlosutno vraća u '90te godine kada su ovakve vrste spinovanja i targetiranja bile redovna pojava, a posledice ovakvih napada su bile fatalne. Predsednik Vučić svojim optužbama na račun nevladinog sektora i medija da vode rat protiv Srbije, stvara paniku i kreira atmosferu stalnog straha od mogućih ratova i kriza, ali i najdirektnije ugrožava bezbednost pojedinih građana/ki ove zemlje u cilju ostvarivanja ličnih političkih interesa.